

การวิจัยเชิงสร้างสรรค์ บทประพันธ์เพลง เดวิสพินอมินอน

The Creative Research on the Musical Composition of Davis Phenomenon

เจตนิพิฐ สัจจวิจิตร^{1*} | Jetnipith Sungwijt

Abstract

This creative research on the musical composition of Davis Phenomenon was funded by the Research Institute of Rangsit University and purposed to compose a big size of jazz band to commemorate the 30th death anniversary of Miles Davis who was an influential jazz musician in the 20th century and his compositions of a modal jazz and a fusion jazz. The composition lasted for ten minutes and contained three sections; Section A expresses a passion to experience of jass music together with Charlie Parker based on swing rhythms, Section B expresses a modal jazz, and Section C expresses a fusion jazz from Davis based on concepts, main melodies and chords created from Davis's birthdate to make musical notes. These musical notes were mainly used with main melodies and chords that

---

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., วิทยาลัยดนตรี มหาวิทยาลัยรังสิต; Asst. Prof., Conservatory of Music, Rangsit University

*Corresponding author email: jetnipith.s@rsu.ac.th

รับต้นฉบับ: 19 ตุลาคม 2565 ปรับแก้ต้นฉบับ: 11 พฤศจิกายน 2565 รับลงตีพิมพ์: 12 พฤศจิกายน 2565

DOI:

mixed with concepts of jazz music. The result was found that concepts and publicity of the composition were successfully achieved.

Keywords: Big Band, Jazz Composition, Miles Davis

บทคัดย่อ

งานวิจัยสร้างสรรค์บทประพันธ์เพลง *เดวิสฟินอมินอน* ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากสถาบันวิจัยแห่งมหาวิทยาลัยรังสิต มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างบทประพันธ์รูปแบบวงดนตรีแจ๊สขนาดใหญ่ เพื่อระลึกถึงวาระครบรอบ 30 ปีการเสียชีวิตของ นักดนตรีแจ๊สคนสำคัญในศตวรรษที่ 20 ไมล์ส เดวิส ทั้งยังเป็นการตระหนักถึงความสำคัญของ เดวิสเชิงคุณค่าทางประวัติศาสตร์ดนตรีแจ๊สในมิติดนตรีโมดัลแจ๊สและดนตรีฟิวชันแจ๊สที่เขาได้สร้างสรรค์ไว้ บทประพันธ์มีความยาวประมาณ 10 นาที ประกอบด้วย 3 ท่อน คือ ท่อน A สื่อถึงแรงบันดาลใจการเก็บเกี่ยวประสบการณ์ทางดนตรีแจ๊สกับชาร์ลี พาร์กเกอร์ ด้วยลีลาจังหวะสวิง ท่อน B สื่อถึงแนวคิดทางดนตรีโมดัลแจ๊ส และท่อน C สื่อแนวคิดดนตรีฟิวชันแจ๊สจากเดวิส ด้านแนวคิดแนวทำนองหลักและการดำเนินคอร์ดสร้างจากแนวคิดการนำตัวเลขเดือนเกิด-วันเกิด-ปีเกิดของเดวิส นำมาเชื่อมโยงเข้ากับตัวโน้ตต่าง ๆ เพื่อสร้างเป็นวัตถุดิบกลุ่มโน้ตหลักและกลุ่มโน้ตหลักเหล่านี้ กลายเป็นวัตถุดิบให้กับการสร้างสรรค์แนวทำนองหลักและการดำเนินคอร์ด ผสมผสานแนวคิดทางดนตรีแจ๊สของเดวิสสอดแทรกลงไปในบทประพันธ์ ผลจากการประพันธ์พบว่า บทประพันธ์สามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ทั้งด้านแนวคิดการประพันธ์ตลอดจนการแสดงเผยแพร่ต่อสาธารณชน

คำสำคัญ: ปิกแบนด์, การประพันธ์เพลงแจ๊ส, ไมล์ส เดวิส

บทนำ

ไมล์ส เดวิส (Miles Davis, 1926-1991) นักเล่นทรมเป็ต นักประพันธ์เพลง มีบทบาทสำคัญในประวัติศาสตร์ดนตรีแจ๊ส ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องอย่างมากในผลงาน การบันทึกเสียงและส่งเสริมให้ดนตรีแจ๊สพัฒนาไปในลีลาต่าง ๆ ผลงานของเดวิสเป็นที่ ยอมรับในระดับสากลจากเหล่านักดนตรีแจ๊ส (Gridley, 2000: 229) เดวิสนำดนตรีแจ๊ส พัฒนาเข้ากับยุคสมัย ผสมผสานและทดลองนำแนวคิดต่าง ๆ มาขยายขอบเขตให้มีติ เสียงดนตรีแจ๊สมีความหลากหลายขึ้น แม้ว่าเดวิสเสียชีวิตครบ 30 ปี ในปี ค.ศ. 2021 แต่แนวคิดที่เดวิสสร้างปรากฏการณ์ไว้ในดนตรีแจ๊สวิธีต่าง ๆ ได้กลายเป็นมรดกทาง ความคิดที่ถูกถ่ายทอดมาถึงดนตรีแจ๊สในปัจจุบัน

ช่วงทศวรรษ 1940 ดนตรีบีบ๊อปได้ก่อกำเนิดจากนักดนตรีแจ๊สชั้นนำหน้า เช่น ชาร์ลี พาร์คเกอร์ (Charlie Parker, 1920-1955) นักเล่นอัลโตแซกโซโฟน ดิซซี กิลเลสปี (Dizzy Gillespie, 1917-1993) นักเล่นทรมเป็ต ได้ร่วมกันบรรเลงดนตรีแจ๊ส ณ สถานบันเทิง มินตันส์เพลย์เฮาส์มีเอกลักษณ์ด้านการแสดงด้วยรูปแบบวงขนาดเล็ก และเน้นการอิมโพรไวส์เป็นสำคัญ ลีลาการบรรเลงแสดงถึงทักษะความเชี่ยวชาญของ นักดนตรีที่บรรเลงร่วมกัน ไมล์ส เดวิส ได้ร่วมงานกับชาร์ลี พาร์คเกอร์ ในลีลาดนตรี บีบ๊อป และสร้างความแตกต่างจากพาร์คเกอร์ด้วยแนวทำนองที่มีความหนาแน่น ลักษณะจังหวะเบาบางกว่า แนวทางการบรรเลงของเดวิสเป็นหนึ่งในแรงบันดาลใจไปสู่ วิธีแห่งดนตรีคูลแจ๊ส

ปี ค.ศ. 1957 เดวิสได้ออกผลงานชื่อ Birth of the Cool ด้วยรูปแบบวงเก้าชิ้น (Nonet) สังกัดค่าย Capital Records ผลงานชิ้นนี้ได้ผสมผสานเฟรนด์ฮอร์น หรือทูบา เครื่องดนตรีประเภทเครื่องเป่า มักพบในวงออร์เคสตรานำมาร่วมสร้างสรรค์ และ ได้ สร้างกระแสแห่งวิถีดนตรีคูลแจ๊สให้ได้รับความนิยม ผลงานชิ้นนี้บันทึกเสียงตั้งแต่ ปี ค.ศ. 1949-1950 โดยเดวิสได้ร่วมงานกับนักดนตรีที่สำคัญอย่าง กิล อีแวนส์ (Gill Evans, 1912-1988) นักเรียบเรียงเสียงประสาน เจอร์รี มัลลีแกน (Gerry Mulligan, 1927-1966) นักเล่นบาริโตนแซกโซโฟน ลี โคนิตซ์ (Lee Konitz, 1927-2020) นักเล่นอัลโตแซกโซโฟน กันเทอร์ ชุลเลอร์ (Gunther Schuller, 1925-2015) นักเล่น

เฟรินซ์ฮอร์น นักดนตรีเหล่านี้ยังนำแนวคิดของเดวิสไปสร้างสรรค์การประพันธ์เพลงในทิศทางตนเอง ทำให้ดนตรีคูลแจ๊สมีความหลากหลายยิ่งขึ้น ต่อมาช่วงทศวรรษ 1960 เดวิสได้กลับมาสร้างสรรค์วงแจ๊สขนาดเล็ก ด้วยการนำแนวทางการบรรเลงจากดนตรีบีบ๊อปที่เขาเคยร่วมบรรเลงกับชาร์ลี พาร์คเกอร์ในช่วงทศวรรษ 1940 มาพัฒนาให้มีความแตกต่างออกไปจากเดิมในวิถีแห่งดนตรีฮาร์ดบีบ๊อป ที่มีกลิ่นอายดนตรีแอฟริกัน เช่น ริทึมแอนด์บลูส์ กอสเปล หรือบลูส์ และเน้นด้านการเรียบเรียงมากขึ้นกว่าดนตรีบีบ๊อป เช่น วงห้าชิ้นที่ดีที่สุดของเขา (First Great Quintet) นักดนตรีร่วมบรรเลงประกอบด้วย จอห์น โคลเทรน (John Coltrane, 1926-1967) นักเล่นเทเนอร์แซกโซโฟน เรด การ์แลนด์ (Red Garland, 1923-1984) นักเล่นเปียโน พอล แชมเบอร์ส (Paul Chambers, 1935-1969) นักเล่นเบส และฟิลลี โจ โจนส์ (Philly Joe Jones, 1923-1985) นักเล่นกลอง

ปี ค.ศ. 1959 เดวิสได้ร่วมสร้างสรรค์ดนตรีแจ๊สในวิถีดนตรีโมดัลแจ๊สในผลงานชื่อ *Kind of Blues* สังกัดค่าย Columbia ผลงานนี้มีเสียงประสานอันเป็นเอกลักษณ์ บทเพลง *So What* ได้สร้างกระแสดนตรีโมดัลแจ๊สด้วยเสียงประสานที่ต่างออกไป การดำเนินคอร์ดในบทเพลงนี้มีเพียง 2 คอร์ดและมีการเคลื่อนที่ช้า ไม่เหมือนกับการดำเนินคอร์ดดนตรีบีบ๊อป ด้านการอิมโพรไวส์ของไมล์ เดวิส มีการใช้แนวคิดสัมพันธ์กับโมดัลเรียน (Porter et al., 1993: 294) เน้นการสร้างสรรค์จากโมดัลที่มีความสัมพันธ์กับเสียงประสานในบทเพลง กระทั่งทศวรรษ 1970 เดวิสได้นำดนตรีร็อกเข้ามาผสมผสานกับดนตรีแจ๊ส ส่งผลให้ดนตรีฟิวชันแจ๊สได้ก่อกำเนิดขึ้น ผลงานสำคัญที่เดวิสได้สร้างสรรค์ไว้คือ ผลงานชื่อ *Bitches Brew* บันทึกเสียงปี ค.ศ. 1970 สังกัดค่าย Columbia เดวิสได้นำเครื่องดนตรีไฟฟ้า เช่น เปียโนไฟฟ้าและออร์แกนตลอดจนคีย์บอร์ดเข้ามาแทนที่เปียโน รวมถึงการนำกีตาร์ไฟฟ้าที่อาจกล่าวได้ว่าเป็นสัญลักษณ์ของดนตรีร็อกเข้ามาร่วมบรรเลงด้วย ทำให้มิติเสียงดนตรีแจ๊สกับดนตรีร็อกได้ถูกผสมผสานกันอย่างชัดเจน

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า เดวิสได้ขยายขอบเขตดนตรีแจ๊สให้หลากหลายขึ้น ด้วยการทดลองแนวคิดหรือผสมผสานเครื่องดนตรีนำมาสร้างสรรค์ในทิศทางของตนเอง ส่งผลให้เกิดกระแสในดนตรีแจ๊สและเกิดเป็นวิถีทางต่างออกไป ผลงานของเดวิสเปรียบเสมือนโรงเรียนทางดนตรีแจ๊ส เหล่านักดนตรีแจ๊สที่เคยร่วมงาน

กับเขาได้กลายเป็นนักดนตรีแจ๊สสำคัญมากมาย เช่น จอห์น โคลเทรน นักเล่นเทเนอร์ แซกโซโฟน บิล อีแวนส์ (Bill Evans, 1929-1980) เฮอร์บี แฮนคอก (Herbie Hancock, 1940-) ชิค คอเรีย (Chick Corea, 1941-) คีธ จาร์เรตต์ (Keith Jarrett, 1945-) นักเล่นเปียโน ไมค์ สเติร์น (Mike Stern, 1953-) จอห์น สโคฟิลด์ (John Scofield, 1951-) นักเล่นกีตาร์ เป็นต้น

ไมล์ส เดวิส เสียชีวิตเมื่อวันที่ 28 กันยายน ค.ศ. 1991 และสำหรับในปี ค.ศ. 2021 จะเป็นวาระการครบรอบ 30 ปี ของการเสียชีวิต ผู้ประพันธ์ (ผู้วิจัย) จึงมีความสนใจนำแนวคิดหรือแนวทางการสร้างสรรค์ของเดวิสมาประพันธ์เพลงในรูปแบบดนตรีแจ๊สขนาดใหญ่ เพื่อเป็นการระลึกถึงนักดนตรีที่มีบทบาทสำคัญในหน้าประวัติศาสตร์ดนตรีแจ๊ส ซึ่งผลการวิจัยนี้ทำให้ได้บทประพันธ์เพลงเพื่อระลึกถึงวาระครบรอบ 30 ปี การเสียชีวิตของไมล์ส เดวิส ได้บทประพันธ์เพื่อตระหนักถึงความสำคัญ ของไมล์ส เดวิส ในเชิงคุณค่าทางประวัติศาสตร์ดนตรีแจ๊ส ได้สร้างสรรค์บทประพันธ์ เพลงใหม่สำหรับวงวิชาการด้านดนตรีแจ๊ส ได้พัฒนาองค์ความรู้ด้านการประพันธ์ วงดนตรีแจ๊สขนาดใหญ่ และได้เสริมสร้างและกระตุ้นความสนใจสำหรับผู้ฟังดนตรีแจ๊ส โดยทั่วไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างบทเพลงระลึกถึงวาระครบรอบ 30 ปี การเสียชีวิตของไมล์ส เดวิส
2. เพื่อตระหนักถึงความสำคัญของไมล์ส เดวิส ในเชิงคุณค่าทางประวัติศาสตร์ ดนตรีแจ๊ส
3. เพื่อผลิตผลงานวิจัยสร้างสรรค์ทางวิชาการรูปแบบใหม่ด้วยเทคนิคและลีลา ดนตรีแจ๊ส

ขอบเขตของบทประพันธ์

1. บทประพันธ์มีความยาวประมาณ 10 นาที
2. เป็นบทประพันธ์สำหรับวงแจ๊สขนาดใหญ่หรือบิ๊กแบนด์

3. บทประพันธ์เผยแพร่ด้วยการแสดงจากวง Rangsit University Jazz Orchestra วิธีดำเนินงานวิจัยและการประพันธ์เพลง

การศึกษาประเด็นต่าง ๆ สำหรับการประพันธ์บทประพันธ์เพลง *เดวิสฟิโนมิ นอน* ผู้ประพันธ์กำหนดประเด็นวิธีการดำเนินงานวิจัยและการประพันธ์เพลง แบ่งออกเป็น 4 ประเด็น คือ รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล สังเคราะห์ข้อมูล และกระบวนการสร้างสรรค์บทประพันธ์ มีรายละเอียดดังนี้

1. รวบรวมข้อมูล ดนตรีบีบ๊อป ดนตรีคูลแจ๊ส ดนตรีฮาร์ดบ๊อป ดนตรีโมดัลแจ๊ส และดนตรีฟิวชันแจ๊ส ตลอดจนผลงานการประพันธ์ที่เกี่ยวข้องจากแหล่งข้อมูลหลากหลาย เช่น หนังสือ งานวิจัย บทความ โน้ตเพลง เว็บไซต์ เป็นต้น

2. วิเคราะห์ข้อมูล ผู้ประพันธ์นำแนวคิดข้อมูลของผู้ทรงคุณวุฒิหลายคนมาเป็นแนวทางการศึกษา เพื่อให้ทราบถึงบริบทพื้นฐานสำคัญที่เกี่ยวข้องกับไมล์ส เดวิส ตลอดจนศึกษาวิเคราะห์แนวคิดผลงานการประพันธ์ที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนให้ทราบถึงแนวทาง แนวคิดและเทคนิคการประพันธ์ที่หลากหลายมิติ

3. สังเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลที่ได้จากการสังเคราะห์จะนำมาเชื่อมโยงเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการนำเสนอประเด็นต่าง ๆ โดยผลจากการสังเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวจะนำไปสู่แนวทางการสร้างสรรค์การประพันธ์ต่อไป

4. กระบวนการสร้างสรรค์บทประพันธ์ ประกอบด้วยแนวทาง 7 ประการ คือ 1) กำหนดกรอบแนวคิดการประพันธ์และเทคนิคการประพันธ์ที่เหมาะสม 2) สร้างสรรค์บทประพันธ์ตามกรอบแนวคิดที่กำหนดไว้ 3) จัดเตรียมนักดนตรีให้เหมาะสมกับบทประพันธ์ 4) ฝึกซ้อมบทประพันธ์กับวงดนตรี ตลอดจนปรับแต่งบทประพันธ์ให้เหมาะสม 5) เผยแพร่บทประพันธ์ด้วยการแสดงดนตรี 6) สรุปผลการดำเนินงานและส่งรายงานการวิจัยสร้างสรรค์ฉบับสมบูรณ์ และ 7) เผยแพร่งานวิจัยสร้างสรรค์ในรูปแบบบทความวิจัย

แนวคิดการประพันธ์

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ผู้ประพันธ์นำแนวคิดทางดนตรีของ เดวิส มาเป็นวัตถุดิบให้กับบทประพันธ์เพลง *เดวิส ฟินอมินอน* ด้วยแนวคิดสำคัญ 3 ประเด็นหลัก คือ 1) แนวคิดการบรรเลงจังหวะสวิง 2) แนวคิดดนตรีโมดัลแจ๊ส และ 3) แนวคิดดนตรีฟิวชันแจ๊ส แต่ละประเด็นถูกนำมาสร้างสรรค์เพื่อให้บทประพันธ์ดำเนินไปตามแนวทางที่กำหนดทิศทางไว้ แนวคิดการประพันธ์ด้วยแนวคิดข้างต้นมีรายละเอียด ดังนี้

แนวคิดการบรรเลงจังหวะสวิง

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง พบว่า เดวิสได้เก็บเกี่ยวประสบการณ์ทางดนตรีกับพาร์คเกอร์ นักเล่นแซ็กโซโฟนคนสำคัญในวีกิตนตรีบีบ๊อปในช่วงระหว่างปี ค.ศ. 1944-1948 อาจกล่าวได้ว่าในช่วงแรกของเดวิสนั้นได้รับอิทธิพลจากพาร์คเกอร์ อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ก่อนที่เขาได้เริ่มก่อตั้งวงดนตรีของตนเองขึ้น กระทั่งนำดนตรีแจ๊ส พัฒนาไปตามยุคสมัยต่าง ๆ ในช่วงเวลาต่อมาแนวคิดการบรรเลงในจังหวะสวิงถูกนำมาสะท้อนลงในท่อน A เพื่อเป็นการสื่อถึงช่วงเวลาแห่งการเก็บเกี่ยวประสบการณ์ดนตรีบีบ๊อปจากพาร์คเกอร์ โดยผู้ประพันธ์นำแนวคิดการบรรเลงจังหวะสวิง (Swing) ที่กล่าวได้ว่าเป็นจังหวะมาตรฐานในดนตรีแจ๊ส มักพบได้บ่อยครั้งในดนตรีแจ๊สลีลาบีบ๊อปหรือดนตรีแจ๊สลีลาจังหวะสวิง เช่น การบรรเลงบทเพลงของวงบิกแบนด์ในยุคสวิง เป็นต้น ซึ่งผู้เล่นกลองบรรเลงด้วยจังหวะสวิงผสมผสานกับผู้เล่นเบสบรรเลงด้วยแนวคิดวอล์กิงเบสไลน์ (Walking Bass Lines) อันมีความโดดเด่นจากการบรรเลงด้วยโน้ตตัวดำเป็นส่วนใหญ่ มาร์ค กริดลีย์ (Mark C. Gridley, 200: 441-442) ได้กล่าวถึงแนวคิดวอล์กิงเบสไลน์สรุปสาระได้ว่า เป็นการบรรเลงที่แสดงถึงการรักษาความเร็วให้กับบทเพลงตลอดจนแฝงด้วยนัยเสียงประสานบทเพลง อีกทั้งยังช่วยสนับสนุนมิติเสียงในช่วงอิมโพรไวส์ของนักดนตรี การบรรเลงเบสด้วยแนวคิดนี้ผู้ประพันธ์นำมาบรรเลงร่วมกับกลองด้วยจังหวะสวิง ตัวอย่างที่ 4.1 แสดงแนวคิดการบรรเลงท่อน A ของผู้เล่นกลองและเบสห้องที่ 29-38 โดยผู้เล่นกลองบรรเลงด้วยจังหวะสวิง ส่วนผู้เล่นเบสบรรเลงด้วยแนวคิดวอล์กิงเบสไลน์

Swing (♩=120)

29 F⁹ D⁹ F^{#9} D^{b9} A¹³ D⁹ F^{#13} F⁹ D⁹

Bass

Drums

mf

34 F^{#9} D^{b9} A¹³ D⁹ F^{#13} F⁹ D⁹ F^{#9} D^{b9}

Bass

Dr.

mf

ภาพที่ 1 การบรรเลงของผู้เล่นกลองและเบส ห้องที่ 29-38

แนวคิดดนตรีโมดัลแจ๊ส

แนวคิดในผลงาน Kind of Blue ของเดวิส ผลงานนี้นำไปสู่วิถีแห่งดนตรีโมดัลแจ๊สอันมีความโดดเด่นจากการเคลื่อนที่ของคอร์ดช้า ดนตรีโมดัลแจ๊สเป็นเหมือนปฏิกิริยาตอบสนองต่อดนตรีบีบ๊อป วิธีการอิมโพรไวส์มีแนวคิดเปลี่ยนไปหลังจากการกำเนิดของดนตรีโมดัลแจ๊ส (เคน อยู่ประเสริฐ, 2554: 11) ดนตรีโมดัลแจ๊สสามารถเปิดโอกาสให้นักดนตรีมีความอิสระยิ่งขึ้นโดยเฉพาะแนวคิดการดำเนินคอร์คบทเพลง *So What* ผู้ประพันธ์สรุปสาระการดำเนินคอร์คได้ดังนี้ ท่อน A อยู่โน้มนัด D โดเรียน ส่วนท่อน B เคลื่อนที่สูงขึ้นครึ่งเสียงไปยังโน้มนัด E° โดเรียน และกลับมายังโน้มนัด D โดเรียนอีกครั้งในท่อนสุดท้าย สังเกตว่ามีการเคลื่อนที่จากโน้มนัด D โดเรียน ไปยัง E° โดเรียน และกลับมายังโน้มนัด D โดเรียนอีกครั้ง หากพิจารณาแนวคิดข้างต้นผู้ประพันธ์พบว่าการสอดแทรกแนวคิดการเคลื่อนที่ขึ้นครึ่งเสียง จากแนวคิดแรกและกลับมายังแนวคิดแรกอีกครั้งในช่วงท้าย จากผลการพิจารณาด้วยแนวคิดข้างต้นนี้ผู้ประพันธ์นำมาใช้เป็นวัตถุดิบสำหรับการดำเนินคอร์คช่วงอิมโพรไวส์ทั้ง 2 ครั้งให้กับบทประพันธ์ ภาพที่ 2 แสดงการ

ดำเนินคอร์ดช่วงการอิมโพรไวส์ครั้งที่ 1 มีการเคลื่อนที่ขึ้นครึ่งเสียงในท่อนที่ 19-24 และ
กลับมายังแนวคิดแรกอีกครั้งในท่อนที่ 25-32 ส่วนภาพที่ 3 แสดงแนวคิดการดำเนิน
คอร์ดช่วงอิมโพรไวส์ครั้งที่ 2 สังเกตว่ามีการเคลื่อนที่ขึ้นครึ่งเสียงในท่อนที่ 25-36 และ
กลับมายังแนวคิดแรกอีกครั้งในช่วงท้ายคือท่อนที่ 37-48

D $\flat$ maj $\flat$ 9 Amaj7 Dmaj $\flat$ 9   D $\flat$ maj $\flat$ 9 Amaj7 Dmaj $\flat$ 9   D $\flat$ maj $\flat$ 9 Amaj7 Dmaj $\flat$ 9   D $\flat$ maj $\flat$ 9 Amaj7 Dmaj $\flat$ 9

17 Dmaj $\flat$ 9 B $\flat$ maj7 E $\flat$ maj $\flat$ 9   Dmaj $\flat$ 9 B $\flat$ maj7 E $\flat$ maj $\flat$ 9   Dmaj $\flat$ 9 B $\flat$ maj7 E $\flat$ maj $\flat$ 9   Dmaj $\flat$ 9 B $\flat$ maj7 E $\flat$ maj $\flat$ 9

25 D $\flat$ maj $\flat$ 9 Amaj7 Dmaj $\flat$ 9   D $\flat$ maj $\flat$ 9 Amaj7 Dmaj $\flat$ 9   D $\flat$ maj $\flat$ 9 Amaj7 Dmaj $\flat$ 9   D $\flat$ maj $\flat$ 9 Amaj7 Dmaj $\flat$ 9

ภาพที่ 2 การดำเนินคอร์ดช่วงการอิมโพรไวส์ครั้งที่ 1

F $\sharp$ 5 F $\sharp$ 5   F $\sharp$ 5 F $\sharp$ 5   F $\sharp$ 5 F $\sharp$ 5   F $\sharp$ 5 F $\sharp$ 5

7 F $\sharp$ 5 *mf* F $\sharp$ 5   F $\sharp$ 5 F $\sharp$ 5   F $\sharp$ 5 F $\sharp$ 5   F $\sharp$ 5 F $\sharp$ 5

25 F $\sharp$ 5 G $\sharp$ 5   F $\sharp$ 5 G $\sharp$ 5   F $\sharp$ 5 G $\sharp$ 5

31 F $\sharp$ 5 G $\sharp$ 5   F $\sharp$ 5 G $\sharp$ 5   F $\sharp$ 5 G $\sharp$ 5

37 F $\sharp$ 5 F $\sharp$ 5   F $\sharp$ 5 F $\sharp$ 5   F $\sharp$ 5 F $\sharp$ 5

43 F $\sharp$ 5 F $\sharp$ 5   F $\sharp$ 5 F $\sharp$ 5   F $\sharp$ 5 F $\sharp$ 5

ภาพที่ 3 การดำเนินคอร์ดช่วงการอิมโพรไวส์ครั้งที่ 2

แนวคิดดนตรีฟิวชันแจ๊ส

ผลงานชื่อ Bitches Brew บันทึกเสียงปี ค.ศ. 1970 สังกัดค่าย Columbia ผลงานชิ้นนี้ของเดวิสมีทิศทางไปในวิถีแห่งดนตรีฟิวชันแจ๊ส เดวิสนำเครื่องดนตรีไฟฟ้าเข้ามามีบทบาทอย่างชัดเจน ทั้งกีตาร์ไฟฟ้าหรือเปียโนไฟฟ้าได้เข้ามาร่วมกันสร้างมิติเสียงให้กับดนตรีฟิวชันแจ๊สของเดวิส โดยเฉพาะบทบาทจากกีตาร์ไฟฟ้ากล่าวได้ว่าเป็นเครื่องดนตรีที่โดดเด่นสำหรับดนตรีร็อก เดวิสได้นำมาผสมผสานเข้ากับดนตรีแจ๊สแต่เพียงเท่านั้น เดวิสได้นำดนตรีร็อกเข้ามาผสมผสานกับแนวคิดทางดนตรีแจ๊สในลีลาของเขาเองทั้งแนวคิดด้านการประพันธ์ ด้านการอิมโพรไวส์ ตลอดจนด้านเครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงบทเพลง ด้านการบรรเลงกีตาร์ไฟฟ้ามีการใช้อุปกรณ์แปลงเสียงกีตาร์ประเภทให้เสียงแตกพรวด เช่น โอเวอร์ไดรฟ์ (Overdrive) หรือดิสทอร์ชัน (Distortion) ช่วยสนับสนุนให้ผลงานมีความเป็นเอกลักษณ์อันโดดเด่น

นอกจากนี้ยังมีแนวคิดสำคัญอีกประการ คือ การนำแนวคิดแวมป์เข้ามาสอดแทรกในบทเพลงอยู่บ่อยครั้ง แวมป์เป็นแนวคิดการบรรเลงวนซ้ำ ๆ โดยมากมักมีบทบาทจากกลุ่มเครื่องจังหวะ เช่น ผลงานชื่อ Milestones บันทึกเสียงปี ค.ศ. 1958 ผลงานชิ้นนี้มีนัยสำคัญเริ่มแสดงให้เห็นถึงแนวทางใหม่ของเดวิส แนวคิดแวมป์หรืออาจเรียกว่าแนวคิดการบรรเลงทวนซ้ำหลัก ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญสร้างเอกลักษณ์ให้กับบทเพลงนี้อย่างชัดเจน เช่น บทบาทช่วงนำเข้าบทเพลง หรือช่วงอิมโพรไวส์ แนวคิดแวมป์ได้ถูกนำมาเป็นแนวทางสำคัญให้เดวิสนำไปผสมผสานกับดนตรีฟิวชันแจ๊สของตนเอง

จากแนวคิดข้างต้นของเดวิส ผู้ประพันธ์นำมาสะท้อนลงในบทเพลงอย่างชัดเจน โดยสร้างบทบาทแวมป์ให้กับกลุ่มเครื่องจังหวะเป็นแนวทางสำคัญ ภาพที่ 4 แสดงแนวคิดการบรรเลงแวมป์ของกลุ่มเครื่องจังหวะ ห้องที่ 60-69 บทบาทการบรรเลงของกีตาร์และเปียโน เป็นการบรรเลงซ้ำ ๆ ของการดำเนินคอร์ด Fm9-Dm9-F#m9 ผสมผสานกับกำหนดลักษณะจังหวะให้แฝงไปด้วยจังหวะซัด ด้านบทบาทของเบสมีการดำเนินคอร์ดทิศทางสอดคล้องกัน ด้านการบรรเลงจากกลองก็มีการบรรเลงซ้ำ ๆ เช่นเดียวกัน การบรรเลงร่วมกันจากกลุ่มเครื่องจังหวะช่วยสนับสนุนให้แนวคิดแวมป์มี

บทบาทที่เด่นชัด บทบาทการบรรเลงลักษณะเช่นนี้เป็นแนวคิดสำคัญถูกนำมาสร้างเอกลักษณ์ให้กับบทเพลงผสมผสานไปกับการสร้างสีสันจากกลุ่มเครื่องลมต่อไป

60 ♩ = 120

65

Guitar

Piano

Bass

Drums

Gtr.

Pno.

Bass

Dr.

ภาพที่ 4 แนวคิดแวมป์กลุ่มเครื่องจังหวะ ห้องที่ 60-69

แนวคิดการสร้างสรรคแนวทำนองและการดำเนินคอर्ड

การสร้างสรรค์แนวทำนองและการดำเนินคอर्डสำหรับบทประพันธ์เพลง *เดวิส ฟินอมินอน* ผู้ประพันธ์นำแนวคิดจากตัวเลขเดือนเกิด-วันเกิด-ปีเกิดของเดวิส นำมาเชื่อมโยงเข้ากับตัวโน้ตต่าง ๆ เพื่อสร้างเป็นวัตถุดิบกลุ่มโน้ตหลักให้กับบทเพลง พิจารณาตัวเลขเดือนเกิด-วันเกิด-ปีเกิดของเดวิส ได้ดังนี้

เดือนเกิด คือ เดือนพฤษภาคม = 5 (พิจารณาเดือนมกราคมเป็น

เดือนลำดับที่ 1 เดือนพฤษภาคมจะเป็นเดือนลำดับที่ 5)

วันเกิด คือ = 26

ปีเกิด คือ = 1926 (ปีคริสต์ศักราช)

ผลลัพธ์ คือ = 5-26-1926

ผลลัพธ์กลุ่มตัวเลข 5-26-1926 ข้างต้น ผู้ประพันธ์นำมาเทียบเคียงกับตัวโน้ต เพื่อสร้างเป็นวัตถุดิบกลุ่มโน้ตหลักต่อไป โดยผู้ประพันธ์กำหนดให้โน้ต 0=C ไหลเรียงตามลำดับ จากแนวคิดดังกล่าวสามารถจัดเรียงลำดับการเทียบเคียงได้ดังภาพต่อไปนี้

ตัวเลข	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
ตัวโน้ต	C	C# หรือ Db	D	D# หรือ Eb	E	F	F# หรือ Gb	G	G# หรือ Ab	A

ภาพที่ 5 การเทียบเคียงตัวเลขเชื่อมโยงกับตัวโน้ต

นำกลุ่มตัวเลข 5-26-1926 เทียบเคียงกับภาพที่ 5 แล้วทำให้ได้ผลลัพธ์เป็นดังนี้

กลุ่มตัวเลข คือ = 5-26-1926

ผลลัพธ์ตัวโน้ต คือ = F-DF#-C#ADF# (กลุ่มโน้ตหลัก)

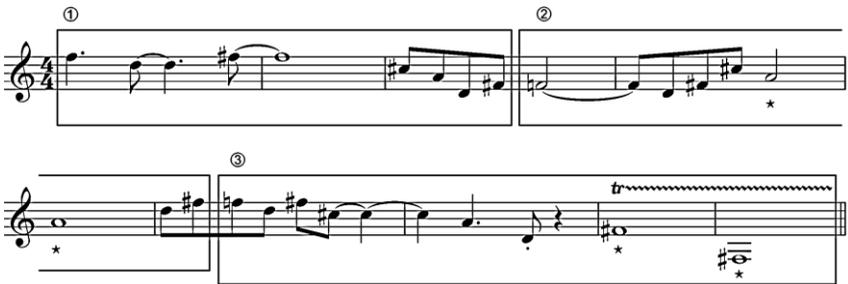
(หมายเหตุ: โน้ต F# หรือ C# เป็นโน้ตพ้องเสียงกับโน้ต Gb หรือ Db)

ผลลัพธ์กลุ่มตัวโน้ตข้างต้นถูกนำมาเป็นวัตถุดิบกลุ่มโน้ตหลักให้บทเพลง ผู้ประพันธ์นำกลุ่มโน้ตหลักเหล่านี้มาบรรเลงวนซ้ำตามลำดับ ผสมผสานลักษณะจังหวะต่าง ๆ เพื่อสร้างสรรค์เป็นแนวทำนองหลักให้บทเพลง ภาพที่ 6 แสดงแนวคิดดังกล่าว แนวทำนองสร้างจากกลุ่มโน้ตหลักเรียงตามลำดับ พิจารณาการบรรเลงวนซ้ำของกลุ่มโน้ตหลักจากกรอบสี่เหลี่ยมจุดสังเกต 1-3 อนึ่ง เพื่อความเหมาะสมของมิติเสียงที่เกิดขึ้น การบรรเลงวนซ้ำของกลุ่มโน้ตหลักเหล่านี้ผู้ประพันธ์ได้ผสมผสานการบรรเลงโน้ตซ้ำกันในระดับเสียงเดียวกัน หรือช่วงเสียงต่างกันบางตำแหน่ง สังเกตจากเครื่องหมาย * ตรงจุดสังเกต 2 และ 3 ในตัวอย่าง

จุดสังเกต 1) เริ่มจากโน้ต F-DF#-C#ADF#

จุดสังเกต 2) เริ่มจากโน้ต F-DF#-C#ADF# (มีการซ้ำโน้ต A ระดับเสียงเดียวกัน)

จุดสังเกต 3) เริ่มจากโน้ต F-DF#-C#ADF# (มีการซ้ำโน้ต F ช่วงเสียงต่างกัน)

ภาพที่ 6 แนวทำนองสร้างจากกลุ่มโน้ตหลัก F-DF#-C#ADF#

ด้านการสร้างสรรค์การดำเนินคอร์ดให้กับบทเพลง ผู้ประพันธ์ใช้แนวคิดคล้ายกับการสร้างสรรค์แนวทำนองหลักข้างต้นกล่าวคือ มีพื้นฐานการบรรเลงเรียงตามลำดับของกลุ่มโน้ตหลัก ผู้ประพันธ์ยกตัวอย่างแนวคิดการดำเนินคอร์ด ห้องที่ 1-9 ดังภาพที่ 7 แสดงแนวคิดการดำเนินคอร์ดที่เกิดขึ้นช่วงต้นบทเพลงของเปียโน โดยผู้ประพันธ์นำกลุ่ม

โน้ตหลัก F-DF#-C#ADF# มาสร้างสรรค้เป็นการดำเนินคอร์คตตั้งนี้ (พิจารณาการดำเนินคอร์คตภาพที่ 7 ประกอบ)

กลุ่มโน้ตหลัก F-DF#-C#ADF#

โน้ต F กำหนดด้วยคอร์คต Fm7

โน้ต D กำหนดด้วยคอร์คต D/F#

โน้ต F# กำหนดด้วยคอร์คต F#m7

โน้ต C# (โน้ตพ้องเสียงกับโน้ต Db) กำหนดด้วยคอร์คต

Dbmaj7/F

โน้ต A กำหนดด้วยคอร์คต Amaj13, Am7 และ Amaj13

โน้ต D กำหนดด้วยคอร์คต Dm9

โน้ต F# ถูกกำหนดด้วยคอร์คต F#maj7(#11)

The image shows a musical score for Piano (Pno.) in 4/4 time. The first system consists of five measures of chords and notes. The second system starts at measure 6 and also consists of five measures. The chords are labeled above the notes.

ภาพที่ 7 การดำเนินคอร์คตของเปียโน ห้องที่ 1-9

บทบาทกลุ่มโน้ตหลัก F-DF#-C#ADF# ที่สร้างจากตัวเลขเดือนเกิด-วันเกิด-ปีเกิดของเดวิสถูกสอดแทรกลงไปเป็นวัตถุดิบให้กับแนวทำนอง ตลอดจนการดำเนินคอร์คตผสมผสานกับแนวคิดทางดนตรีบีบ๊อป ดนตรีโมดัลแจ๊ส และดนตรีฟิวชันแจ๊ส ดังที่กล่าวข้างต้นเพื่อสะท้อนถึงปรากฏการณ์ต่าง ๆ ทางดนตรีของเดวิสที่ได้พัฒนาดนตรีแจ๊สไป

ตามยุคสมัย และแนวคิดทางดนตรีเหล่านี้กลายเป็นมรดกทางความคิดอันสำคัญ ส่งต่อไปยังนักดนตรีแจ๊สรุ่นหลังหรือกล่าวได้ว่าผลงานทางดนตรีของเดวิส นั้น เสมือนตำราทางดนตรีแจ๊สที่เปิดโอกาสให้นักดนตรีรุ่นหลังได้นำไปศึกษาเพื่อสร้างแนวทางตนเองต่อไป

สรุปบทประพันธ์

บทประพันธ์ *เดวิสฟิโนมินอน* บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยทั้ง 3 ข้อ

- 1) เพื่อสร้างบทเพลงระลีกถึงไมล์ส เดวิส ในวาระครบรอบ 30 ปีการเสียชีวิตของเขา ผลจากการประพันธ์และแสดงต่อสาธารณชนเสร็จสิ้น ได้สร้างบทประพันธ์บทใหม่เพื่อระลีกถึงเดวิสในวาระครบรอบ 30 ปี
- 2) เพื่อตระหนักถึงความสำคัญของไมล์ส เดวิส ในเชิงคุณค่าทางประวัติศาสตร์ดนตรีแจ๊ส การนำแรงบันดาลใจจากการเก็บเกี่ยวประสบการณ์ทางดนตรีของเดวิส ถูกนำมาสะท้อนด้วยจังหวะสวิง กล่าวได้ว่าเป็นจังหวะมาตรฐานในดนตรีแจ๊ส นอกจากนี้แนวคิดทางดนตรีโมดัลแจ๊สและดนตรีฟิวชันแจ๊สของเดวิสถูกนำมาสะท้อนลงในบทประพันธ์ ทั้งนี้คุณค่าองค์ความรู้ทางดนตรีเหล่านี้ของเดวิส ได้สร้างสรรคผลงานให้ดนตรีแจ๊สพัฒนาไปตามยุคสมัย ล้วนสนับสนุนให้ลมหายใจของดนตรีแจ๊สได้ดำเนินมาจนกระทั่งถึงปัจจุบัน หากปราศจากการสร้างสรรค์ของเดวิสในอดีต ดนตรีแจ๊สอาจมีลมหายใจที่แผ่วเบาและอาจหายไปกับกาลเวลา
- 3) เพื่อผลิตผลงานวิจัยสร้างสรรค์ทางวิชาการรูปแบบใหม่ด้วยเทคนิคและลีลาดนตรีแจ๊ส นอกจากผลิตจากการประพันธ์จะสร้างบทประพันธ์บทใหม่ขึ้น กระบวนการดำเนินงานวิจัยเป็นไปในรูปแบบงานวิชาการ นอกจากนี้มีติการประพันธ์ได้มุ่งเน้นเทคนิคและแนวคิดทางดนตรีแจ๊สเป็นแนวทางหลัก โดยอาศัยแรงบันดาลใจจากบริบททางสังคมที่เกิดขึ้น เช่น กรณีการสร้างสรรคท่อน A ให้มีการบรรเลงด้วยจังหวะสวิง เพื่อสื่อถึงการเก็บเกี่ยวประสบการณ์ทางดนตรีของเดวิส อีกทั้งยังนำแนวคิดทางดนตรีโมดัลแจ๊ส ดนตรีฟิวชันแจ๊ส ผสมผสานเทคนิคทางดนตรีแจ๊สเพื่อสร้างบทประพันธ์ให้มีความเป็นเอกลักษณ์

บทประพันธ์เพลง *เดวิสฟิโนมินอน* เป็นบทประพันธ์บทใหม่เพื่อระลีกถึงไมล์ส เดวิส ในวาระครบรอบ 30 ปี การเสียชีวิตของเขา บทประพันธ์ลีลามิตินตรีแจ๊สเป็นการนำแนวคิดทางดนตรีแจ๊สในศตวรรษที่ 20 ตลอดจนแนวคิดทางดนตรีแจ๊สจากไมล์

เดวิส นำมาผสมผสาน เพื่อสร้างบทประพันธ์เพื่อรำลึกถึงเดวิส มีความยาวประมาณ 10 นาที ประกอบด้วย 3 ท่อน คือ ท่อน A) โดดเด่นด้วยลีลาจังหวะสวิง ลีลาจังหวะมาตรฐานในดนตรีแจ๊ส สะท้อนแรงบันดาลใจจากการเก็บเกี่ยวประสบการณ์ทางดนตรีแจ๊สกับชาร์ลี พาร์คเกอร์ ท่อน B) สื่อถึงดนตรีโมดัลแจ๊สจากเดวิส บทเพลงมีความกระชับและซับซ้อนด้วยจังหวะ Loop Pop-Rock Even 8th โดดเด่นด้วยการบรรเลงแนวคิดแวมป์จากกลุ่มเครื่องจังหวะ และท่อน C) ผสมผสานความหนักแน่นลีลาดนตรีร็อกเพื่อสื่อถึงดนตรีฟิวชันแจ๊สของเดวิสที่ผสมผสานบทบาทกีตาร์ไฟฟ้าให้มีความโดดเด่น แต่ละท่อนผสมผสานแนวคิดทางดนตรีที่ได้รับแรงบันดาลใจจากเดวิสหลากหลายมิติ ถูกนำมาเชื่อมโยงในบทประพันธ์เพื่อสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันให้มีความเป็นเอกลักษณ์ ผลจากการประพันธ์และนำบทประพันธ์เผยแพร่ต่อสาธารณชน สามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์งานวิจัยสร้างสรรค์ทุกประการ ซึ่งสรุปแนวคิดการประพันธ์ได้ดังนี้

แนวคิดการประพันธ์

แนวคิดทางดนตรีที่เชื่อมโยงกับเดวิส ถูกนำมาสะท้อนลงในบทประพันธ์ด้วยแนวคิดสำคัญ 3 ประเด็นหลัก คือ 1) แนวคิดการบรรเลงจังหวะสวิง 2) แนวคิดดนตรีโมดัลแจ๊ส และ 3) แนวคิดดนตรีฟิวชันแจ๊ส นอกจากนี้บทประพันธ์ยังผสมผสานด้วยเทคนิคแนวคิดแวมป์ สร้างความเป็นเอกลักษณ์ให้กับกลุ่มเครื่องจังหวะสอดแทรกไปกับแนวทำนองกลุ่มเครื่องลม โดยท่อน A มิติเสียงมีความแตกต่างจากท่อน B และท่อน C อย่างสิ้นเชิง สะท้อนประสบการณ์ทางดนตรีบีบ๊อปของเดวิสที่ได้ร่วมงานกับพาร์คเกอร์ มิติเสียงกลุ่มเครื่องจังหวะนำแนวคิดการบรรเลงด้วยจังหวะสวิงอันมีความโดดเด่นจากกลอง ผสมผสานไปกับแนวคิดวอล์กกิงเบสไลน์ของแนวเบส หากพิจารณาในภาพรวม อาจกล่าวได้ว่าผู้ประพันธ์นำเสนอท่อน A ให้มีการใช้รูปแบบจังหวะสวิงซึ่งเป็นจังหวะมาตรฐานในดนตรีแจ๊ส มักพบได้บ่อยสำหรับการบรรเลงวงดนตรีบิ๊กแบนด์หรือดนตรีบีบ๊อป เสมือนเป็นการสร้างมิติเสียงให้เป็นที่ไปในรูปแบบดังกล่าว ด้านแนวคิดการสร้างแนวทำนองและการดำเนินคอร์ดท่อน A ผลลัพธ์กลุ่มโน้ตหลัก F-DF#-C#ADF# สร้างจากตัวเลขเดือนเกิด-วันเกิด-ปีเกิดของเดวิส ถูกนำมาสะท้อนไปกับแนวทำนองตลอดจนการดำเนินคอร์ดในลีลาจังหวะสวิง ผสมผสานไปกับองค์ประกอบทางดนตรีแจ๊สที่สำคัญคือ

จังหวะขัดและการอิมโพรไวส์ของผู้เล่นเปียโน ขับเคลื่อนท่อน A ให้ดำเนินไปตามแนวทางดังกล่าว

ท่อน B การบรรเลงกลุ่มเครื่องจังหวะบรรเลงด้วยแนวคิดแวมป์อย่างชัดเจน ถูกนำมาผสมผสานกับแนวคิดดนตรีโมดัลแจ๊สของเดวิส โดยขับเคลื่อนด้วยลีลาจังหวะ Loop Pop-Rock Even 8th การสร้างสรรค์แนวทำนองและการดำเนินคอร์ดยังคงมีความเชื่อมโยงกับกลุ่มโน้ตหลัก F-DF#-C#ADF# โดยประเด็นสำคัญด้านการดำเนินคอร์ดเป็นการนำกลุ่มโน้ตหลักข้างต้นแบ่งออกเป็น 3 ส่วนคือ

$$\begin{array}{ccccccc} \text{กลุ่มโน้ตหลักแบ่งส่วนออกเป็น} & \text{F-DF\#} & - & \text{C\#AD} & - & \text{F\#} & \\ & \underbrace{\hspace{1.5cm}} & & \underbrace{\hspace{1.5cm}} & & \underbrace{\hspace{1.5cm}} & \\ & \text{ส่วนที่ 1} & & \text{ส่วนที่ 2} & & \text{ส่วนที่ 3} & \end{array}$$

การดำเนินคอร์ดท่อน B เป็นการนำส่วนที่ 1 FDF# และส่วนที่ 2 C#AD มาผสมผสานกับแนวคิดแวมป์สำหรับการบรรเลงกลุ่มเครื่องจังหวะ นอกจากนี้ยังถูกนำมาเป็นวัตถุดิบทางแนวคิดร่วมกับแนวคิดทางดนตรีโมดัลแจ๊สจากเดวิส สำหรับช่วงการอิมโพรไวส์ครั้งที่ 1 ซึ่งเป็นการอิมโพรไวส์ของผู้เล่นทรมเป็ต

ท่อน C บรรเลงด้วยลีลาดนตรีร็อก แต่ยังคงอาศัยแนวคิดการดำเนินคอร์ดจากดนตรีโมดัลแจ๊สเช่นเดียวกับท่อน B แนวคิดแวมป์จากการบรรเลงของกลุ่มเครื่องจังหวะยังคงปรากฏอย่างชัดเจน ประเด็นสำคัญด้านการดำเนินคอร์ดเป็นการนำส่วนที่ 3 F# มาเป็นแนวทางการสร้างสรรค์ทั้งช่วงบรรเลงแนวทำนองและช่วงการอิมโพรไวส์ครั้งที่ 2 บรรเลงโดยผู้เล่นกีตาร์

สังเกตได้ว่าจากที่กล่าวมานั้น ประเด็นแนวคิดทางดนตรีถูกสอดแทรกเข้าไปเป็นแนวทางสาระให้กับแต่ละท่อน ตั้งแต่ท่อน A ถึงท่อน C โดยแนวคิดการบรรเลงจังหวะสวิงปรากฏในท่อน A เป็นการสะท้อนถึงช่วงเวลาแห่งการเก็บเกี่ยวประสบการณ์ทางดนตรีบีบ๊อบบี้พาร์คเกอร์ ด้านแนวคิดดนตรีโมดัลแจ๊สถูกสอดแทรกไปกับการดำเนินคอร์ดท่อน B และท่อน C ซึ่งปรากฏแนวคิดดนตรีโมดัล แจ๊สเด่นชัดช่วงการอิมโพรไวส์ของผู้เล่นทรมเป็ตและผู้เล่นกีตาร์ โดยนำแนวคิดทิศทางการเคลื่อนที่ของการ

ดำเนินคอร์ตมาจากบทเพลง *So What* ส่วนแนวคิดดนตรีฟิวชันแจ๊สบรรเลงด้วยลีลา ดนตรีร็อก ปรากฏเด่นชัดในตอน C สอดแทรกไปกับแนวคิดแวมป์ นอกจากนี้บทบาท กีตาร์ถูกกำหนดแนวทางให้บรรเลงด้วยลีลาดนตรีร็อก ทั้งด้านบรรเลงการดำเนินคอร์ต และด้านการอิมโพรไวส์ เพื่อสร้างความแปลกใหม่ทางมิติเสียงให้แตกต่างจากตอน A และตอน B ผู้ประพันธ์ได้สรุปภาพรวมแนวคิดการประพันธ์ปรากฏดังภาพที่ 8

ตอน A	ตอน B	ตอน C
แนวคิดดนตรีบีบ๊อป	แนวคิดดนตรีโมดัลแจ๊ส ผสมผสานแนวคิดแวมป์	แนวคิดดนตรีโมดัลแจ๊ส ผสมผสานแนวคิดแวมป์ และดนตรีฟิวชันแจ๊ส
บรรเลงด้วยลีลา จังหวะสวิง	บรรเลงด้วยลีลาจังหวะ Loop Pop-Rock Even 8 th	บรรเลงด้วยลีลา ดนตรีร็อก
แนวทำนองและการ ดำเนินคอร์ตสร้างจากกลุ่ม โน้ตหลัก F-DF#-C#ADF#	แนวทำนองสร้างจากกลุ่มโน้ต หลัก การดำเนินคอร์ตสร้าง จากกลุ่มโน้ตหลักส่วนที่ 1 FDF# และส่วนที่ 2 C#AD	แนวทำนองและการดำเนิน คอร์ตสร้างจากกลุ่มโน้ตหลัก ส่วนที่ 3 F#
ผสมผสานการอิมโพรไวส์ ของผู้เล่นเปียโน	ผสมผสานการอิมโพรไวส์ ของผู้เล่นทรัมเป็ต	ผสมผสานการอิมโพรไวส์ ของผู้เล่นกีตาร์

ภาพที่ 8 แนวคิดโดยรวมแต่ละตอน

อภิปรายผล

ผลจากการประพันธ์ตลอดจนนำออกแสดงเผยแพร่ต่อสาธารณชนเกิดเป็นบท ประพันธ์บทใหม่ บทประพันธ์สะท้อนถึงสุนทรียศาสตร์ทางดนตรีในหลากหลายมิติ ทั้งยัง นำแนวคิดจากโมดัล เดวิส มาผสมผสานสร้างมิติเสียงในบทประพันธ์ เพื่อสร้างบท ประพันธ์ที่รำลึกถึงนักดนตรีคนสำคัญในแวดวงดนตรีแจ๊ส ผลจากการประพันธ์สามารถ อภิปรายผลในประเด็นสำคัญดังต่อไปนี้

การสร้างสรรคแนวทำนอง

ด้านการสร้างแนวทำนองและการดำเนินคอร์ด ปรากฏแนวความคิดการใช้ตัวเลข เดือนเกิด-วันเกิด-ปีเกิดของเดวิสมาเป็นพื้นฐานเชื่อมโยงเข้ากับตัวโน้ต เพื่อสร้างเป็น วัตถุประสงค์ให้กับกลุ่มโน้ตหลัก และกลุ่มโน้ตหลักนี้ถูกนำมาสร้างสรรคให้กับแนวทำนองและการดำเนินคอร์ด บทบาทกลุ่มโน้ตหลักสำหรับการสร้างสรรคแนวทำนองปรากฏแนวความคิดการไล่เรียงตามลำดับ ซึ่งการใช้แนวทางนี้มีเสียงที่เกิดขึ้นนั้นถูกกำหนดไว้ด้วยตัวโน้ต จากกลุ่มโน้ตหลัก F-DF#-C#ADF# จึงจำเป็นต้องผสมผสานเข้ากับการใช้ช่วงเสียงควบคู่ไปกับลักษณะจังหวะหลากหลาย เช่น จังหวะชด เพื่อสร้างสำเนียงแบบแจ๊ส การสร้างสรรคแนวทำนองยังปรากฏแนวความคิดเลียนแบบมิติเสียงสะท้อน โดยนำแนวคิดมาจากบทเพลง *Bitches Brew* ดังปรากฏในท่อน C แนวคิดนี้สร้างมิติเสียงซ้ำ ๆ และสนับสนุนให้มิติเสียงช่วงแนวทำนองท่อน C มีความแปลกใหม่ เนื่องจากการบรรเลงด้วยแนวคิดแวมป์มีเอกลักษณ์ด้านการบรรเลงวนซ้ำ ๆ ของกลุ่มเครื่องจังหวะ มิติเสียงที่เกิดขึ้นจึงมีทิศทางคล้ายกัน การสร้างมิติเสียงแปลกใหม่เป็นสิ่งสำคัญสามารถสร้างความน่าสนใจ ตลอดจนช่วยให้บทบาทการบรรเลงแวมป์มีความหลากหลายยิ่งขึ้น นอกจากนี้ การใช้ชั้นคู่เสียงต่าง ๆ ถูกนำมาผสมผสานไปกับแนวทำนองทั้งชั้นคู่เสียงกลมกลืนและกระด้าง การพิจารณาบทบาทชั้นคู่เสียงเหล่านี้นอกจากช่วยสนับสนุนแนวทำนองแล้วยังสามารถสร้างมิติเสียง อารมณ์ หรือบรรยากาศบทเพลงให้มีความหลากหลาย เช่น บทบาทแนวทำนองกลุ่มเครื่องลม เป็นต้น

การสร้างสรรคการดำเนินคอร์ด

ส่วนการสร้างสรรคการดำเนินคอร์ด เป็นการนำกลุ่มโน้ตหลัก F-DF#-C#ADF# นำมาเชื่อมโยงเข้ากับคอร์ดต่าง ๆ แบ่งเป็น 2 ประเด็นสำคัญ คือ 1) การบรรเลงไล่เรียงตามลำดับของกลุ่มโน้ตหลัก แนวคิดนี้จำเป็นต้องกำหนดชนิดคอร์ดให้ชัดเจน เพื่อสร้างมิติเสียงให้กับการดำเนินคอร์ด เช่น กรณีการดำเนินคอร์ดที่ปรากฏดังท่อน A นอกจากนี้ยังจำเป็นต้องกำหนดทิศทางการบรรเลงให้สอดคล้องกับลีลาดนตรีแจ๊สต่าง ๆ ควบคู่ไปกับการจัดวางแนวเสียงเพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงและสอดคล้องกับการดำเนินคอร์ดเหล่านี้ 2) นำกลุ่มโน้ตหลัก F-DF#-C#ADF# แบ่งออกเป็น 3 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 FDF# ส่วนที่ 2

C#AD และส่วนที่ 3 F# เพื่อสร้างวัตถุ癖ให้กับการดำเนินคอร์ตท่อน B และท่อน C ผสมผสานไปกับแนวคิดทางดนตรีโมดัลแจ๊สและดนตรีฟิวชันแจ๊สตลอดจนแนวคิดแวมป์ หากพิจารณาภาพรวมแนวคิดการดำเนินคอร์ตทั้งหมด กล่าวได้ว่าเป็นการนำผลลัพธ์กลุ่ม โน้ตหลักที่เชื่อมโยงกับตัวเลขเดือนเกิด-วันเกิด-ปีเกิดของเดวิส นำมาเป็นตัวกำหนด ทิศทางให้กับการดำเนินคอร์ต จากนั้นจึงถูกนำมาพิจารณาเข้ากับชนิดคอร์ตต่าง ๆ ให้ สอดคล้องกับลีลาทางดนตรี

แนวคิดแวมป์

การบรรเลงด้วยแนวคิดแวมป์ กล่าวได้ว่าเป็นเทคนิคสำคัญที่ผู้ประพันธ์ นำมาใช้อย่างเด่นชัด ผู้ประพันธ์นำแนวคิดการบรรเลงแวมป์มาจากแนวคิดทางดนตรีของ เดวิส ซึ่งพบว่าแนวคิดการบรรเลงแวมป์ถูกสอดแทรกอยู่ในหลากหลายบทเพลงของเดวิส เช่น บทเพลง *Milestones* บันทึกเสียงปี ค.ศ. 1958 สังกัดค่าย Columbia หรือบทเพลง *Bitches Brew* บันทึกเสียงปี ค.ศ. 1969 สังกัดค่าย Columbia เป็นต้น แนวคิด การบรรเลงแวมป์ได้สร้างเอกลักษณ์ให้กับบทเพลงเหล่านี้ อีกทั้งยังมีส่วนช่วยให้ผู้ฟัง จดจำบทเพลงเหล่านี้ได้สะดวกขึ้นจากการบรรเลงวนซ้ำ ๆ การพิจารณานำแนวคิดแวมป์ มาใช้ในบทประพันธ์เพลง *เดวิสฟิโนมินอน* พบว่า ท่อน B และท่อน C มีการบรรเลงวน ซ้ำจากกลุ่มเครื่องจังหวะสามารถสร้างความเป็นเอกลักษณ์ให้กับท่อนเพลงต่าง ๆ การบรรเลงวนซ้ำเสมือนเป็นการย้ำมิติเสียงที่ปรากฏขึ้นส่งผ่านไปยังผู้ฟังซ้ำแล้วซ้ำอีก แต่กระนั้นการบรรเลงด้วยเทคนิคนี้จำเป็นต้องสร้างความแปลกใหม่หรือสร้างมิติเสียงให้ มีความน่าสนใจ เนื่องจากการบรรเลงวนซ้ำจากกลุ่มเครื่องจังหวะเป็นสิ่งสำคัญ โดยมาก บทบาทกลุ่มเครื่องจังหวะมักมีความโดดเด่นสำหรับการขับเคลื่อนมิติเสียงให้ดำเนินไป ตามแนวทางที่กำหนดไว้ หากบรรเลงวนซ้ำมากเกินไปอาจทำให้ผู้ฟังต้องการมิติเสียงที่มี ความแปลกใหม่สอดแทรกเข้ามาผสมผสาน เพื่อสร้างความหลากหลายและไม่ทำให้แนว ททางการบรรเลงด้วยเทคนิคแวมป์มีคุณค่าลดน้อยลงไป

บทบาทเครื่องดนตรี

บทประพันธ์เพลง *เดวิสฟิโนมินอน* ผู้ประพันธ์พิจารณาบทบาทเครื่องดนตรี แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม สอดคล้องกับการจัดรูปแบบวงดนตรีแจ๊สขนาดใหญ่หรือบิ๊กแบนด์

คือ กลุ่มเครื่องลมและกลุ่มเครื่องจังหวะ กลุ่มเครื่องลม มีบทบาทหน้าที่สำคัญด้านการบรรเลงแนวทำนอง สนับสนุนแนวทำนอง ตลอดจนสร้างสีสัน อารมณ์ หรือบรรยากาศ ขณะที่กลุ่มเครื่องจังหวะมีบทบาทสำคัญกับการบรรเลงด้วยแนวคิดแวมป์เน็อดนตรีที่ปรากฏมีลักษณะเน็อดนตรีโฮโมโฟนีร่วมไปกับบทบาทเครื่องดนตรี หากพิจารณาภาพรวมทั้งหมดพบว่า ช่วงนำเข้าบทประพันธ์เสมือนเป็นการเชื้อเชิญผู้ฟังด้วยบทบาทจากเครื่องดนตรี 2 ชั้น คือ ทรัมเป็ตและเปียโน จากนั้นจึงตามด้วยกลุ่มเครื่องลมและดำเนินเข้าสู่ท่อนต่าง ๆ โดยท่อน A ถึงท่อน C บทบาทกลุ่มเครื่องลมและกลุ่มเครื่องจังหวะทำหน้าที่บรรเลงร่วมกันและบทประพันธ์เพลง *เดวิสฟีนอมินอน* จบลงด้วยบทบาทจากกลุ่มทรัมเป็ต

การอิมโพรไวส์

เพื่อให้สามารถทราบถึงการกำหนดแนวทางสำหรับช่วงอิมโพรไวส์ ผู้ประพันธ์ได้นำเสนอแนวคิดการใช้บันไดเสียงสำหรับช่วงทรัมเป็ตและกีตาร์อิมโพรไวส์ประกอบไว้ด้วยในรูปเล่มวิจัยฉบับสมบูรณ์ อย่างไรก็ตาม ธรรมชาติดนตรีแจ๊สมักเปิดโอกาสให้นักดนตรีสามารถตีความการบรรเลงของตนเองได้ แนวทางที่ผู้ประพันธ์กำหนดไว้จึงเป็นแนวทางหนึ่งเท่านั้น ผู้อิมโพรไวส์สามารถตีความการบรรเลงด้วยแนวคิดอื่นได้อีกหลากหลาย อาจกล่าวโดยสรุปว่าเป็นการกำหนดกรอบแนวคิดไว้ระดับหนึ่ง เพื่อเปิดโอกาสให้นักดนตรีตีความการบรรเลงของตนได้

ปัญหาและอุปสรรค

หลีกเลี่ยงไม่ได้ที่กระบวนการสำหรับการจัดทำงานวิจัยสร้างสรรค์นี้ ล้วนได้รับผลกระทบจากสถานการณ์โควิด 19 การรวมกลุ่มเพื่อฝึกซ้อมร่วมกันจำเป็นต้องดำเนินไปภายใต้มาตรการต่าง ๆ การแบ่งเป็นกลุ่มย่อยเป็นทางเลือกสำหรับการแก้ปัญหาการรวมกลุ่มขนาดใหญ่ ผสมผสานไปกับการใช้ช่องทางออนไลน์สำหรับการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจกับเหล่านักดนตรี ซึ่งจากประสบการณ์ของผู้ประพันธ์พบว่าการรวมกลุ่มสำหรับการฝึกซ้อมร่วมกันของนักดนตรีทั้งหมดเป็นสิ่งสำคัญ การสื่อสารกับเหล่านักดนตรีขณะฝึกซ้อมร่วมกันทั้งหมดสามารถช่วยสร้างความเข้าใจและแก้ปัญหาได้

เป็นอย่างดี แต่ด้วยสถานการณ์โควิด 19 ที่เกิดขึ้นจึงส่งผลกระทบทำให้การสร้างความเข้าใจตลอดจนการแก้ปัญหาต้องใช้เวลาเพิ่มมากขึ้น การแบ่งเป็นกลุ่มย่อยจึงเป็นทางเลือกหลักดังที่กล่าวไว้ข้างต้น

นอกจากนี้การใช้เสียงสังเคราะห์จากโปรแกรมพิมพ์โน้ตเพลงประกอบการฟังและการฝึกซ้อมส่วนตัวหรือกลุ่มย่อย มิติเสียงที่เกิดขึ้นเป็นเพียงเครื่องนำทางเท่านั้น ยังมีข้อจำกัดอีกหลายประการ หากสถานการณ์ปรกติการฝึกซ้อมร่วมกันทั้งหมดทำให้สามารถได้ยินมิติเสียงที่สมจริงจากเครื่องดนตรี ส่งผลให้นักดนตรีจดจำมิติเสียงได้สะดวกขึ้น สะท้อนถึงบทบาทการบรรเลงของนักดนตรีทั้งหมด การใช้เสียงสังเคราะห์จากโปรแกรมพิมพ์โน้ตเพลงจึงเป็นส่วนประกอบรองลงไป แต่จากการแก้ปัญหาของผู้ประพันธ์เพื่อความสะดวกของนักดนตรี สำหรับการฝึกซ้อมส่วนตัวหรือฝึกซ้อมกลุ่มย่อยจึงพิจารณาใช้เสียงสังเคราะห์ให้มีความสมจริงมากยิ่งขึ้น เพื่อสามารถใช้เป็นเครื่องนำทางให้กับเหล่านักดนตรีได้ในสถานการณ์เช่นนี้

ปัญหาด้านการจัดการแสดงดังที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นว่า หลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะได้รับผลกระทบจากสถานการณ์โควิด 19 การเผยแพร่การแสดงบทประพันธ์เพลง *เดวิสพินอมินอน* ผู้ประพันธ์ได้ปรับเปลี่ยนจากแผนการดำเนินงานเดิม ซึ่งเป็นการเผยแพร่ต่อสาธารณชนด้วยการแสดงสดเป็นช่องทางออนไลน์ผ่าน Facebook Live: Jetnipith Sungwjit และ Youtube Live: Jetnipith Sungwjit ในวันอาทิตย์ที่ 25 กันยายน 2565 เวลา 13.00 น.

ข้อเสนอแนะ

การนำเสนอแนวคิดที่ปรากฏในบทประพันธ์เพลง *เดวิสพินอมินอน* เป็นแนวทางหนึ่งที่ผู้ประพันธ์กำหนดไว้เท่านั้น หากพิจารณาถึงแนวทางการประพันธ์ผู้ประพันธ์นำแนวคิดลีลาทางดนตรีโมดัลแจ๊สและดนตรีฟิวชันแจ๊สของเดวิสมาเป็นแนวทาง ยังมีปรากฏแนวคิดลีลาดนตรีแจ๊สอื่นอีกจากผลงานการสร้างสรรค์ของเดวิส เช่น แนวคิดทางดนตรีคูลแจ๊สหรือแนวคิดทางดนตรีฮาร์ดบ็อบ เป็นต้น แนวคิดทางดนตรีดังกล่าวนี้ก็ยังสามารถสะท้อนคุณค่าทางดนตรีแจ๊สของเดวิสได้อีกหลากหลายมิติ

ทั้งประเด็นด้านแนวคิดทางดนตรี การจัดรูปแบบวงดนตรี รวมถึงเครื่องดนตรีสำหรับการบรรเลงเพื่อสร้างมิติเสียงให้มีความหลากหลาย ซึ่งการสร้างเสน่ห์จากมิติเสียง การจัดรูปแบบวงดนตรีขนาดใหญ่หรือขนาดเล็กก็เป็นสิ่งสำคัญที่ผู้ประพันธ์ต้องให้ความสำคัญ เนื่องจากบทบาทเครื่องดนตรีสามารถสร้างความโดดเด่นให้กับ การจัดรูปแบบวงต่าง ๆ ได้เป็นอย่างมาก อีกทั้งยังช่วยสนับสนุนให้บทเพลงมีมิติเสียง สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ด้านการคัดเลือกนักดนตรีก็เป็นสิ่งสำคัญ สำหรับการบรรเลงดนตรี แจ๊สลีลาต่าง ๆ ควรพิจารณาด้านทักษะ ประสบการณ์ ความเข้าใจทางดนตรีแจ๊ส ซึ่งมี ส่วนเป็นอย่างมากสำหรับการบรรเลงบทเพลงให้ดำเนินไปตามแนวทางที่กำหนดไว้ เนื่องจากธรรมชาติหรือเสน่ห์ทางดนตรีแจ๊สมักเปิดโอกาสให้นักดนตรีสามารถตีความการ บรรเลงของตนเองได้ เช่น กรณีช่วงการอิมโพรไวส์ เป็นต้น

การเผยแพร่บทประพันธ์

งานวิจัยสร้างสรรค์ บทประพันธ์เพลง *เดวิสฟินอมินอน* ได้รับทุนสนับสนุน การวิจัยจากสถาบันวิจัยแห่งมหาวิทยาลัยรังสิต บทประพันธ์บรรเลงโดยวง Rangsit University Jazz Orchestra อำนวยเพลงโดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์อานุกาพ คำมา การนำบทประพันธ์เผยแพร่ต่อสาธารณชนได้รับความร่วมมือและให้การสนับสนุนอย่าง ออบอุ่น จากเหล่ากัลยาณมิตรนักดนตรีตลอดจนบุคคลหลายฝ่าย ดังนี้

ผู้ประพันธ์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เจตนิพิฐ สังข์วิจิตร
ผู้อำนวยเพลง	ผู้ช่วยศาสตราจารย์อานุกาพ คำมา
นักดนตรี	
พรนรินทร์ สุดสงวน	อัลโตแซ็กโซโฟน
อรณัฐ ดำรงศิริมงคล	อัลโตแซ็กโซโฟน
วสันต์ สุคนธมัต	เทเนอร์แซ็กโซโฟน
บดินทร์ มัชฌิม	เทเนอร์แซ็กโซโฟน
ณัฐพล ฝึกหัด	บาริโตนแซ็กโซโฟน

เทอดฤทธิ์ เรืองโรจน์	ทรมัเปิด
ณัฐวุฒิ เรืองสวัสดิ์	ทรมัเปิด
ฉันทร์ดา ศุภทวีรสกุล	ทรมัเปิด
กิตติพงษ์ เจริฐเขต	ทรมัเปิด
อาจารย์รุ่งธรรม ธรรมการ	ทรมอบอน
นิติธร ไวทยวัน	ทรมอบอน
อัชพงศ์ มิศิริ	ทรมอบอน
ณัฐพล กุลวัฒนาพร	ทรมอบอน
ณภัทร กิตติวิไลลักษณ์	กีตาร์
กิตตินันท์ บุญไทย	เปียโน
ฐิติวัฒน์ ตรีภาพ	เบส
ชรัตน์ บุรณธรรม	เบส
ผู้ช่วยศาสตราจารย์อานูภาพ คำมา	กลองชุด
ชัยวัฒน์ ไหมสมบูรณ์	กลองชุด
เจ้าหน้าที่ฝ่ายเทคนิค	ปฐมพงษ์ สุวรรณช่วง
	วีรวิทย์ วงศ์เทเวัญ
สถานที่บันทึกการแสดง	ห้อง 217 Blackbox Theater
	วิทยาลัยดนตรี มหาวิทยาลัยดนตรี
วันเผยแพร่บทประพันธ์	วันอาทิตย์ที่ 25 กันยายน 2565
	เวลา 13.00 น.
ผู้สนับสนุนโครงการวิจัย	สถาบันวิจัยแห่งมหาวิทยาลัยรังสิต
สามารถรับชมบันทึกการแสดงงานวิจัยสร้างสรรค์ บทประพันธ์เพลง <i>เดวิส</i>	

พินอมีนอน ได้จาก QR Code ด้านล่างนี้

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยสร้างสรรค์ บทประพันธ์เพลง เดวิสพินอมินอน ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากสถาบันวิจัยแห่งมหาวิทยาลัยรังสิต ประจำปีงบประมาณ 2553

เอกสารอ้างอิง

- เด่น อยู่ประเสริฐ. (2554). Generatrix บทประพันธ์เพลงสำหรับวงดนตรีแจ๊ส และการแสดงเปียโนแจ๊ส. *วารสารดนตรีรังสิต*, 6(2), 5-21.
- Gridley, M. C. (2000). *Jazz styles: History and analysis*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Porter, L., Ullman, M., & Hazell, E. (1993). *Jazz: From its origins to the present*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.